Ympäristöministeriö
Muistio
Neuvotteleva virkamies Penina Blankett

U 67/2018 vp
Mmv 12.9.2018

U 67/2018 vp: Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan meri- ja kalatalousrahastosta ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 508/2014 kumoamisesta

Ehdotuksella korvattaisiin nykyinen Euroopan meri- ja kalatalousrahasto ja uusi ehdotus muodostaisi EU:n meri- ja kalastuspolitiikan rahoitusvälineen rahoituskehyskaudella 2021–2027. Uusi Euroopan meri- ja kalatalousrahasto rakentuu neljälle painopistealueelle, jotka ovat: 1) kestävän kalastuksen ja meriluonnonvarojen suojelun edistäminen, 2) myötävaikuttaminen ruokaturvallisuuteen kilpailukykyisen ja kestävän vesiviljelyn ja markkinoiden kautta, 3) sinisen talouden kasvun mahdollistaminen ja menestyvien rannikkoalueiden edistäminen sekä 4) kansainvälisen merien hallinnoinnin vahvistaminen ja turvallisesti, puhtaasti ja kestävästi hallinnoitujen merien hoitaminen.

Rahastolle varattaisiin 2021-2027 ohjelmakaudelle 6,140 miljardia euroa, josta jäsenvaltioille kohdennettaisiin 5,311 miljardia euroa. Summa on noin 8% (438 miljoonaa euroa) vähemmän kuin 2014-2020 ohjelmakaudelle kohdennettu rahoitus. Komission suoraan hallinnointiin varattaisiin 829 miljoonaa euroa, joka seurauksena komission rahoitusosuus kasvaisi 22 % (182 miljoonaa euroa). Suomen saaman EU-rahoituksen määrä laskisi noin 3 % eli 74,4 miljoonasta eurosta 71,8 miljoonaan euroon.

Ympäristöministeriö pitää ensimmäisen painopisteen (kestävä kalastus ja meriluonnonvarojen suojelun edistäminen) rahoituskohteita kannatettavana ja pitää erityisen tärkeänä, että rahoitusta voidaan suunnata meriluonnonvarojen suojeluun ja ennallistamiseen liittyviin toimiin. Sen sijaan ympäristöministeriö pitää, hylkeiden ja merimetsojen aiheuttamien vahinkojen kompensoinnin sekä hylkeenkestävien pyydysten ja valikoivien pyyntimenetelmien investointitukien mahdollista poistumista hyvin valitettavana asiana, joka lisää entisestään kalastajien ja hylkeiden/merimetsojen välistä vastakkainasettelua.

Ehdotuksen toisen (kilpailukykyistä ja kestävää vesiviljelyä ja markkinoita) painopisteen osalta, ympäristöministeriö pitää huonona, että ehdotuksessa poistettaisiin suorat investointituet, etenkin toimenpiteiltä jotka parantaisivat vesiviljelyn ympäristötehokkuutta. Vesiviljelyn ravinnepäästöt kuormittavat Itämerta, joka kärsii rehevöitymisestä eikä kuormituksen vähentämistavoitteita ole saavutettu.

Ehdotuksen kolmannen painopistealueen (meripolitiikan, sinisen talouden kasvun mahdollistaminen ja menestyvien rannikkoalueiden edistäminen) osalta, ympäristöministeriö pitää erityisen tärkeänä, että rahastosta voidaan tukea mereen liittyvän tiedon keräystä ja tiedon käytön edistämistä, joka edesauttaa merialueen luonnon- ja luonnonvarojen kestävää käyttöä ja suojelua. Edelleen ympäristöministeriö pitää hyvin tärkeänä, että tästä voidaan rahoittaa merialuesuunnittelun toteuttamista, meriallaskohtaisten strategioiden ja yhteistyön edistämistä sekä tutkimuksen ja innovaatioiden edistämistä sinisen talouden alueella.

Neljännen painopistealueen (kansainvälisen merien hallinnoinnin vahvistaminen ja turvallisesti, puhtaasti ja kestävästi hallinnoitujen merien hoitaminen) osalta ympäristöministeriö pitää hyvänä, että jäsenmaa voisi jatkossa vapaasti kohdentaa rahoitusta kalastus- ja meripolitiikan tavoitteiden edistämiseen.

Komission hallinnoiman rahoituksen osalta ympäristöministeriö pitää hyvänä, sitä että ensimmäiseen painpoistealueeseen on otettu uudeksi rahoituskohteeksi puhtaiden ja terveiden merialueiden edistäminen sekä Euroopan muovistrategian toimeenpanon edistäminen. Neljännen painopistealueen osalta tärkeitä rahoituskohteita ovat mm. kansainvälisen yhteistyön lisäämiseen merialueiden tutkimuksessa ja siihen liittyvän tiedon hyödyntämisessä, EU:n ja muiden merialueiden toimijoiden kumppanuuksien edistämiseen, kansainvälisen yhteistyön edistämiseen liittyen Yhdistyneiden kansakuntien merioikeusyleissopimukseen ja kestävän kehityksen agendan tavoitteiden edistämiseen sekä kansainvälisten organisaatioiden vapaaehtoisiin avustuksiin, jotka liittyvät merialueiden hallinnointiin.

Ympäristöministeriö tukee valtioneuvoston kantaa, mutta haluaa erityisesti korostaa, että meripolitiikassa toimenpiteiden tulee hyödyttää sinisen kasvun talouden edellytysten lisäksi myös meriympäristön- ja luonnon suojelua, jotka toimivat pohjana siniselle kasvulle.